

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 636/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovak Restaurants, s. r. o.**, Gajova 11, Bratislava, zastúpenej LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 166/2021 z 30. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 166/2021 z 30. marca 2023. Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) ako žalobkyňa proti žalovanej fyzickej osobe o zaplatenie sumy 9 600,48 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody na zverených hodnotách, za ktorú žalovaný zodpovedal podľa uzavretej dohody o hmotnej zodpovednosti. Škoda mala vzniknúť neoprávneným nákupom kávy pre obchodné prevádzky sťažovateľky. Podľa sťažovateľky žalovaný nebol oprávnený na nákup takého veľkého množstva kávy (400 kg). Žalovaný tvrdil, že postupoval na základe dohody so sťažovateľkou v súvislosti so skončením svojho pracovného pomeru. Žalovaný bol aj dodávateľom objednanej kávy, objednávka väčšieho množstva kávy mala predstavovať určitý druh odstúpného. Tento záver potvrdila aj svedkyňa [REDACTED], ktorá o tejto skutočnosti najskôr vypovedala tak, že len započula obsah rozhovoru medzi žalovaným a konateľom sťažovateľky, neskôr svoju výpoveď zmenila v tom, že počula, ako si sporové strany dohodli, že objednanie kávy bude kompenzovať odstúpné, spornú kávu sama u žalovaného objednávala na pokyn konateľa sťažovateľky. Dôvodom

opätovného vypočítania svedkyne bolo kasačné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý konštatoval nesprávne zhodnotenie jej výpovede. Okresný súd sa pri opätovnom výsluchu svedkyne pýtal na dôvody zmeny jej výpovede, k čomu uviedla, že pri prvom výsluchu mala strach o stratu zamestnania, lebo bola zamestnankyňou sťažovateľky a bola pod tlakom, v čase druhého výsluchu už u sťažovateľky nepracovala. Súd prvej inštancie uveril dôvodom zmeny výpovede a stotožnil sa s obsahom druhej výpovede. Identifikoval určité spoločné znaky oboch výpovedí, rozdiely mohli byť spôsobené strachom svedkyne zo straty zamestnania. Keďže okresný súd považoval za preukázané, že objednanie väčšieho množstva kávy bolo medzi sporovými stranami dojednané, v poradí druhým rozsudkom č. k. 47Cpr/19/2014-283 z 26. februára 2018 žalobu sťažovateľky zamietol.

3. Na odvolanie sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7CoPr/5/2018-362 z 18. septembra 2019 rozhodnutie okresného súdu potvrdil. K sťažovateľkou namietanému rozporu vo výpovediach svedkyne [REDACTED] uviedol, že súd prvej inštancie v procese hodnotenia výpovede svedkyne, ktorá bola jedinou osobou prítomnou pri dohode žalovaného s konateľom sťažovateľky o dodávke 400 kg kávy, konštatoval aj čiastočnú zhodu tvrdení v priebehu oboch výsluchov svedkyne. Tá už pri prvom výsluchu uviedla, že počula rozhovor na chodbe medzi žalovaným a konateľom sťažovateľky, ktorý sa týkal odstupného a kávy (čo potvrdila neskôr aj s konkrétnejším obsahom započutého rozhovoru), a to, že sa jej konateľ sťažovateľky pýtal, za aký dlhý čas sa dá spotrebovať 400 kg kávy, čo si svedkyňa dala do súvisu s rozhovorom, ktorý započula o odstupnom a káve. Ani námietka o vedenom trestnom stíhaní svedkyne pre trestný čin krivej výpovede a krivej prisahy nemala podľa krajského súdu k prejednávanej veci právny význam, svedkyňa bola riadne poučená o povinnosti vypovedať pravdivo a nič nezamlčovať.

4. Sťažovateľka podala proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodila z § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa sťažovateľky došlo k nesprávnej aplikácii čl. 2 a čl. 15 CSP, v ktorých sú zakotvené princípy právnej istoty a voľného hodnotenia dôkazov. Podľa sťažovateľky konajúce súdy neodôvodnili, prečo vzali do úvahy rozpornú výpoveď svedkyne, jej opätovný výsluch nemal byť vôbec pripustený, súdy rozhodli na základe jediného dôkazu, do úvahy neboli vzaté ostatné dôkazy preukazujúce opak tvrdený sťažovateľkou.

5. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky zamietnuté. Dovolací súd konštatoval, že sťažovateľka riadne nevymedzila právnu otázku, ktorej riešenie namieta, ale namietala výlučne procesný postup nižších súdov, ktorý mal spočívať v nesprávnom hodnotení dôkazov súdom prvej inštancie, v nedostatočnom zistení skutkového stavu a v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Dovolací súd následne uzavrel, že je viazaný rozsahom dovolania a dovolacími dôvodmi, preto posúdil podané dovolanie podľa jeho obsahu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

6. Najvyšší súd z obsahu dovolania vyvodil, že porušenie práva na spravodlivý proces má spočívať v znemožnení uskutočňovať procesné práva tým, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkazy, nedostatočne zistil skutkový stav a odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. K námietke, že porušenie princíпов právnej istoty a voľného hodnotenia dôkazov spočívalo v tom, že súdy rozhodli na základe jediného dôkazu a nezohľadnili ostatné dôkazy, poukázal najvyšší súd

na bod 15 a nasledujúce rozsudku odvolacieho súdu. Z neho vyplýva, že hodnotenie dôkazov môže uskutočniť iba súd, ktorý dôkazy vykonal, keďže vyjadruje vnútorné presvedčenie sudcu a jeho logický myšlienkový postup. Aj podľa dovolacieho súdu postupoval súd prvej inštancie správne, keďže vo svojom rozhodnutí riadne odôvodnil, prečo dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že žalovaný pri dodávke konkrétneho množstva kávy nekonal svojvoľne, s uvedením dôvodov, pre ktoré považoval druhú výpoveď svedkyne za dôveryhodnú. Podľa dovolacieho súdu sa odvolací súd v bode 18 svojho rozhodnutia dostatočne vysporiadal s odvolacou námietkou žalobcu v súvislosti s vedením trestného konania vo veci podozrenia zo spáchania prečinu krivej výpovede a krivej prísahy svedkyňou [REDAKOVANÉ] pre podozrenie z krivej výpovede, keď konštatoval, že nemá k prejednávanej veci žiadny právny význam.

7. Námietky sťažovateľky preto bez ďalšieho nenasvedčovali tomu, že by rozsudok odvolacieho súdu bol zaťažený vadou zmätočnosti, ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). V rámci uvedenej kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z oboch rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplynulo, že svoje rozhodnutie založili na tom, že nebolo preukázané porušenie pracovnoprávných povinností žalovaným, preto tento nemôže niesť zodpovednosť za schodok na hodnotách zverených k vyúčtovaniu a ani zodpovednosť za škodu spôsobenú zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh.

8. Po preskúmaní námietok sťažovateľky preto najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol jej dovolanie v zmysle § 448 CSP, keďže podľa jeho názoru bolo prípustné, no nebolo dôvodné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa sťažovateľky zasahuje do jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, pretože postup najvyššieho súdu, ako aj nižších súdov je postihnutý závažným deficitom v dokazovaní (použitie tzv. deformovaného dôkazu – výpovede svedka, ktorý dvakrát vypovedal v tej istej veci protichodne a rozdielne o skutočnostiach podstatných pre rozhodnutie vo veci samej) a závery prijaté porušiteľom, ako aj súdmi prvého a druhého stupňa sú svojvoľné a neudržateľné. Konajúce súdy nevzali do úvahy ani závery vyšetrovateľa o tom, že medzi výpoveďami svedkyne existuje zjavný rozpor. Sťažovateľka uviedla aj to, že trestné oznámenie vedené pre trestný čin krivej prísahy a krivej výpovede bolo odmietnuté z dôvodu, že civilné konanie nebolo ukončené a nebolo možné zhodnotiť, ktorá z dvoch výpovedí je pravdivá a jej posudzovanie by bolo v trestnom konaní nadbytočné a neúčelné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý aproboval nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktoré nesprávne zistili skutkový stav veci, pretože vychádzali z tzv. deformovaného dôkazu, a to výpovede svedkyne, ktorá v priebehu konania zmenila svoju svedeckú výpoveď.

11. Ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné.

12. Možno konštatovať, že dovolací súd meritórne posúdil námietky sťažovateľky smerujúce proti spôsobu vyhodnotenia oboch výsluchov dotknutej svedkyne so záverom, že postup súdov nižších inštancií pri vykonávaní a hodnotení dôkazov nemožno označiť za zmätočný. S týmto záverom sa stotožňuje aj ústavný súd. Konajúce súdy jasne identifikovali rozpor vo výpovedi svedkyne, ktorý bol náležite a logicky vysvetlený. Konajúce súdy zrozumiteľne zdôvodnili, z akého dôvodu sa priklonili k akceptovaniu pravdivosti v poradí druhej výpovede tejto svedkyne. Okolnosťou, ktorá mala mať vplyv na obsah prvej výpovede svedkyne, bola obava zo straty zamestnania. Táto okolnosť už pri druhej výpovedi neexistovala, keďže zanikol medzi svedkyňou a sťažovateľkou pracovnoprávny vzťah. Nemožno preto súhlasiť s námietkou sťažovateľky, že by súdy hodnotili rozpor vo výpovedi svedkyne arbitrárnym a neodôvodneným spôsobom.

13. Sťažovateľka sama neuvádza, prečo by druhá výpoveď svedkyne nemala byť hodnoverná. V civilnom konaní bola preukázaná existencia pracovnoprávneho vzťahu svedkyne a sťažovateľky, čo je okolnosť, ktorá mohla mať vplyv na jej výpoveď. Po tom, ako tento vzťah medzi svedkyňou a sťažovateľkou bol ukončený, neboli tvrdené a ani preukázané iné okolnosti svedčiace o motíve svedkyne neuviesť okolnosti súvisiace s existenciou dohody medzi sťažovateľkou a žalovaným tak, ako ich mala možnosť sama vnímať. Spôsob vyhodnotenia rozporov vo výpovediach tejto svedkyne preto možno označiť za logický a udržateľný.

14. Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

15. Nad rámec uvedeného záveru ústavný súd poznamenáva, že sa pozastavil nad postupom dovolacieho súdu, ktorý dovolanie sťažovateľky s vymedzeným dovolacím dôvodom podľa § 421

CSP obsahovo posúdil a prejednal ako dovolanie podané z dôvodu existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Takýto prístup dovolacieho súdu posúdil už v minulosti ústavný súd za excesívny výklad § 440 CSP (podľa ktorého je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi).

16. Ústavný súd odkazuje konkrétne na uznesenie sp. zn. IV. ÚS 644/2021 zo 14. decembra 2021 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 113/2021: „V prípade dovolania podaného pre právne posúdenie veci môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch, t. j. na odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na neexistencii dovolacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe, keďže dovolací súd nie je viazaný konkrétne označenými dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Zákonom ustanovený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov pre nesprávne právne posúdenie (§ 432 CSP), resp. pre existenciu väd zmätočnosti (§ 431 CSP) korešponduje s tým, že ide vo svojej podstate o rozdielne dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť pri rôznych namietaných pochybeniach popri sebe (I. ÚS 643/2017). Pokiaľ dovolateľ označí len jeden z nich, nemôže dovolací súd sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich sťažovateľom neoznačený dovolací dôvod.“ Podobné závery vyplývajú aj z nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 438/2022 z 24. novembra 2022 publikovaného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 48/2022.

17. Keďže v konaní o ústavnej sťažnosti je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi podanej sťažnosti a sťažovateľka najvyššiemu súdu jeho prístup k posúdeniu obsahu dovolania nevyčítala, nemôže v tejto veci názor ústavného súdu na postup najvyššieho súdu ovplyvniť výsledok rozhodovania o podanej ústavnej sťažnosti. Napriek tomu dáva ústavný súd tento svoj názor do pozornosti najvyššiemu súdu v záujme udržania dialógu medzi ústavným súdom a najvyšším súdom v otázke ústavnej udržateľnosti posudzovania dovolacích dôvodov a hľadania rovnováhy medzi striktno formalistickým, resp. extenzívne materiálnym prístupom so zreteľom na povahu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku zasahujúceho do právoplatne ukončených vecí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu